

Pogajanja o pridružitvenem sporazumu EU-Moldavija

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 15. septembra 2011 s priporočili Evropskega parlamenta Svetu, Komisiji in Evropski službi za zunanje delovanje glede pogajanj o pridružitvenem sporazumu EU-Moldavija (2011/2079(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju potekajočih pogajanj med Evropsko unijo in Republiko Moldavijo o pridružitvenem sporazumu,
- ob upoštevanju sklepov Sveta o Republici Moldaviji z dne 15. junija 2009 za sprejetje pogajalskih smernic,
- ob upoštevanju pogajalskih smernic za pogajanja o poglobljenem in razširjenem območju proste trgovine z Republiko Moldavijo, ki jih je Svet sprejel 20. junija 2011,
- ob upoštevanju sporazuma o partnerstvu in sodelovanju med Republiko Moldavijo in Evropsko unijo, ki je bil podpisan 28. novembra 1994 in je začel veljati 1. julija 1998,
- ob upoštevanju protokola k sporazumu o partnerstvu in sodelovanju med EU in Republiko Moldavijo glede sodelovanja Moldavije v programih in agencijah Unije,
- ob upoštevanju skupnega akcijskega načrta evropske sosedske politike EU-Moldavija, ki določa strateške cilje, ki temeljijo na zavezah za skupne vrednote ter učinkovitem izvajanju političnih, gospodarskih in institucionalnih reform,
- ob upoštevanju dialoga o vizumih med EU in Republiko Moldavijo, ki se je začel 15. junija 2010, in akcijskega načrta Evropske komisije za liberalizacijo vizumske ureditve z dne 16. decembra 2010,
- ob upoštevanju skupne deklaracije o partnerstvu za mobilnost med Evropsko unijo in Republiko Moldavijo,
- ob upoštevanju poročila Evropske komisije o napredku Republike Moldavije, ki je bilo sprejeto 25. maja 2011,
- ob upoštevanju sklepov Sveta o evropski sosedski politiki, ki jih je Svet za zunanje zadeve sprejel 20. junija 2011,
- ob upoštevanju skupnega sporočila o novem odzivu na spreminjajočo se sosesčino z dne 25. maja 2011,
- ob upoštevanju skupne izjave z vrhovnega srečanja o vzhodnem partnerstvu, ki je potekalo v Pragi 7. maja 2009,
- ob upoštevanju sklepov Sveta za zunanje zadeve o vzhodnem partnerstvu z dne 25. oktobra 2010,

- ob upoštevanju strategije Evropske unije za podonavsko regijo,
  - ob upoštevanju prvega poročila usmerjevalnega odbora foruma civilne družbe vzhodnega partnerstva,
  - ob upoštevanju priporočil foruma civilne družbe vzhodnega partnerstva,
  - ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Republiki Moldaviji, zlasti resolucije z dne 7. maja 2009 o razmerah v Republiki Moldaviji¹ in resolucije z dne 21. oktobra 2010 o izvedenih reformah in razvoju dogodkov v Republiki Moldaviji², ter priporočil odbora za parlamentarno sodelovanje med Evropsko unijo in Republiko Moldavijo,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. januarja 2011 o strategiji EU za Črno morje³,
  - ob upoštevanju člena 49 Pogodbe o Evropski uniji,
  - ob upoštevanju členov 90(4) in 48 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve in mnenja Odbora za mednarodno trgovino (A7-0289/2011),
- A. ker EU v okviru nove filozofije v ozadju evropske sosedske politike, ki v skladu z načelom „več za več“ prednostno obravnava tiste države, ki najuspešneje izpolnjujejo njene zahteve, daje priložnost Republiki Moldaviji, da postane zgodba o uspehu evropske politike do sosed,
  - B. ker je Evropska unija človekove pravice in demokracijo postavila v središče svoje sosedske politike,
  - C. ker je vzhodno partnerstvo znotraj evropske sosedske politike pomemben politični okvir za poglobljanje odnosov, pospeševanje političnega združevanja in nadaljevanje gospodarskega povezovanja med EU in Republiko Moldavijo, ki ju povezujejo močne zemljepisne, zgodovinske in kulturne vezi, s podpiranjem političnih in socialno-gospodarskih reform in z omogočanjem približevanja Uniji,
  - D. ker vzhodno partnerstvo krepi večstranske odnose med sodelujočimi državami, prispeva k izmenjavi informacij in izkušenj o vprašanih v zvezi s preoblikovanjem, reformami in modernizacijo ter daje Evropski uniji dodatne instrumente za podporo tem procesom,
  - E. ker vzhodno partnerstvo predvideva krepitev dvostranskih odnosov z novimi pridružitvenimi sporazumi, ob upoštevanju specifičnih razmer in ambicij partnerske države in njene zmožnosti za izpolnjevanje iz partnerstva izhajajočih obveznosti,
  - F. ker so stiki med ljudmi osnova za doseganje ciljev vzhodnega partnerstva in ker se je treba zavedati, da to ni v celoti uresničljivo brez liberalizacije vizumskega režima,
  - G. ker bi morale biti Moldavija in druge države vzhodnega partnerstva deležne privilegirane ponudbe EU za liberalizacijo vizumske ureditve z vidika urnika in vsebine, in sicer pred

¹ UL C 212 E, 5.8.2010, str. 54.

² Sprejeta besedila, P7_TA(2010)0385.

³ Sprejeta besedila, P7_TA(2011)0025.

drugimi državami v soseščini,

- H. ker sta dejavna udeležba Republike Moldavije ter zavezanost k skupnim vrednotam in načelom, vključno z demokracijo, pravno državo, dobrim upravljanjem in spoštovanjem človekovih pravic, tudi pravic manjšin, bistveni za uspešno napredovanje procesa in za pogajanje ter poznejše izvajanje pridružitvenega sporazuma, ki bi moral biti prilagojen potrebam in zmožnostim države, saj bo imel trajen vpliv na njen razvoj,
- I. ker bi morala EU s poglobljanjem odnosov z Republiko Moldavijo spodbujati stabilnost in krepitev zaupanja, med drugim s proaktivnim prispevkom k iskanju pravočasne in izvedljive rešitve za spor v Pridnestrje, ki je vir regionalne nestabilnosti,
- J. ker pogajanja o pridružitvenem sporazumu z Republiko Moldavijo napredujejo z nezmanjšano hitrostjo in so doslej dosegla znaten napredek, podobno kot dialog o vizumih; ker se pogajanja o poglobljenem in razširjenem območju proste trgovine še niso začela,
- 1. v okviru potekajočih pogajanj o pridružitvenem sporazumu naslavlja naslednja priporočila Svetu, Komisiji in Evropski službi za zunanje delovanje:
  - (a) zaveze EU in potekajoča pogajanja z Republiko Moldavijo je treba osnovati na predpostavki, da je perspektiva članstva v EU, vključno s členom 49 Pogodbe o Evropski uniji, ki bi morala biti pospremljena z izvajanjem strukturnih reform, tako dragocen vzvod pri izvajanju reform kot tudi nujen katalizator za javno podporo tem reformam;
  - (b) v odnosih z Republiko Moldavijo je treba izvajati načelo „več za več“ in načelo diferenciacije na podlagi posameznih zaslug in dosežkov Republike Moldavije v zadnjih dveh letih;
  - (c) pozdraviti je treba stabilno in napredujoče sodelovanje Republike Moldavije v potekajočih pogajanjih o pridružitvenem sporazumu v zvezi z različnimi elementi sodelovanja, vključno z zunanjo in varnostno politiko, sodelovanjem na področju energetike ter človekovimi pravicami in trgovino, ki so vodili v uspešno in pravočasno zaprtje večine pogajalskih poglavij;
  - (d) sprejeti je treba ukrepe za nadaljevanje pogajanj z Republiko Moldavijo s sedanjo, nezmanjšano hitrostjo in v ta namen okrepiti dialog z vsemi političnimi strankami ter spodbuditi dialog med moldavskimi strankami, ob upoštevanju, da je politična stabilnost v državi bistvena za nadaljevanje procesa reform;
  - (e) zagotoviti je treba, da bo pridružitveni sporazum celovit in v prihodnost usmerjen okvir za nadaljnji razvoj odnosov z Republiko Moldavijo v prihodnjih letih;
  - (f) doseči je treba močan vpliv skupne in usklajene podpore držav članic, kot se odraža v dejavnostih skupine prijateljev Republike Moldavije;
  - (g) okrepiti je treba prizadevanja za iskanje trajne rešitve za pridnestrski spor in v ta namen predvideti odločnejše in bolj neposredno vključevanje v politično reševanje tega spora v skladu z načelom ozemeljske celovitosti Republike Moldavije ter sprejeti ukrepe za poglobljanje zaupanja, vključno z opredelitvijo programov za obnovo in s spodbujanjem medosebnih stikov, z namenom krepitve civilne družbe in kulturnih

izmenjav ter ob upoštevanju dejstva, da na v pridnestrski regiji ni dejanskega konflikta;

- (h) zagotoviti je treba, da bodo za proaktivno vlogo EU v pogovorih 5 + 2 na voljo ustrezna sredstva, zlasti zaradi prenehanja mandata posebnega predstavnika EU;
- (i) Rusko federacijo je treba pozvati k bolj ustvarjalnemu in v rezultate usmerjenemu delovanju, da bi dosegli napredek pri pogajanjih in ustvarili pogoje za trajno in celovito rešitev;
- (j) zagotoviti je treba, da bo pridnestrska regija kot sestavni del Republike Moldavije vključena v obseg uporabe in učinke pridružitvenega sporazuma in zlasti poglobljenega in razširjenega območja proste trgovine;
- (k) treba je sprejeti ustrezne ukrepe za podporo Republiki Moldaviji pri izpolnjevanju meril za liberalizacijo vizumske ureditve, do katere naj bi po možnosti prišlo še pred sklenitvijo sporazuma;
- (l) državljane Republike Moldavije je treba obvestiti o pridružitvenem sporazumu in o akcijskem načrtu za liberalizacijo vizumske ureditve, da se tako oblikuje podpora za program reform;
- (m) zagotoviti je treba, da se pogajanja o poglobljenem in razširjenem območju proste trgovine začnejo še pred koncem leta 2011, sočasno pa oceniti vpliv tega območja na moldavsko gospodarstvo ter njegove družbene in okoljske posledice;
- (n) podpreti je treba sprejetje akcijskega načrta za izvajanje ključnih priporočil v zvezi s trgovino, ki jih je pripravila EU, in začeti pogajanja z Republiko Moldavijo o poglobljenem in celovitem območju proste trgovine kot sestavnem delu pridružitvenega sporazuma, s čimer bi spodbudili celovito politično in gospodarsko povezovanje Republike Moldavije in EU ter Moldaviji omogočili pritegniti naložbe iz tujine in povečati storilnost, da ne bo več odvisna od nakazil zdomcev in da bo prešla v izvozno usmerjeno in konkurenčno tržno gospodarstvo, ob tem pa je treba vseeno priznati, da mora Moldavija najprej dokazati, da je sposobna prilagoditi pravne in gospodarske strukture zahtevam trgovinskega povezovanja z EU;
- (o) pripraviti je treba ambiciozen in pošten pogajalski načrt za poglobljeno in celovito območje proste trgovine, ki se bo osredotočal na odpravo ovir za dvosmerno trgovino in naložbe, torej odpravo pravnih in regulativnih razlik v tehničnih, sanitarnih in fitosanitarnih standardih, ter na preostale naloge v zvezi z moldavskim finančnim sistemom in konkurenčnim pravom; v zvezi s tem pozdravlja napredek, ki ga je Republika Moldavija že dosegla na področjih prava družb, varstva potrošnikov, carin, gospodarskega dialoga, finančnih storitev, upravljanja javnih financ in energetskega sodelovanja, ki jih pokrivajo pogajanja o pridružitvenem sporazumu z EU;
- (p) Republiki Moldaviji je treba ponuditi večjo za izboljšanje njene konkurenčnosti, da bo lahko izkoristila prednosti, ki bi jih lahko ponudilo poglobljeno in celovito območje proste trgovine;
- (q) poudariti je treba, da si mora Republika Moldavija še naprej prizadevati za notranje reforme, s katerimi bo izboljšala poslovno in naložbeno ozračje, ter odpraviti notranje

težave, ki ovirajo gospodarske in trgovinske odnose z EU, kot sta dejstvo, da država nima predsednika, in spor za Pridnestrje;

- (r) na moldavske oblasti je treba izvajati močan pritisk in jim hkrati zagotavljati podporo, da utrdijo reforme in dosežejo opazen napredek na področju boja proti korupciji, reforme sodstva, pregona in policijske službe v korist ljudi;
- (s) moldavskim oblastem je treba pomagati, da dosežejo konkreten napredek pri izkoreninjenju slabega ravnanja in mučenja s strani organov pregona;
- (t) v sporazumu je treba poudariti pomen pravne države, dobrega vodenja in boja proti korupciji ter še naprej spodbujati reformo sodstva kot eno izmed prednostnih nalog; vlado Moldavije je treba prepričati, da je zelo pomembno nadaljevati celovito, pregledno in nepristransko preiskavo o dogodkih iz aprila 2009, ki že poteka;
- (u) vključiti je treba standardne pogojne določbe o zaščiti in spodbujanju človekovih pravic, ki odražajo najvišje mednarodne in evropske standarde, nadgraditi dialog o človekovih pravicah med EU in Republiko Moldavijo, izkoristiti okvir Sveta Evrope in Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi ter moldavske oblasti prepričati, naj spodbujajo pravice etničnih manjšin ob upoštevanju okvirne konvencije Sveta Evrope o varstvu narodnih manjšin in listine EU o temeljnih pravicah;
- (v) moldavske oblasti je treba spodbuditi, da sprejmejo celovito in učinkovito protidiskriminacijsko zakonodajo v skladu z zakonodajo EU, vključno z listino EU o temeljnih pravicah, in z njenim duhom; takšna zakonodaja naj bi med drugim vključevala določbe proti diskriminaciji na podlagi spolne usmerjenosti; podpreti je treba institucionalizacijo izobraževalnih programov za boj proti nestrpnosti in diskriminaciji, pa tudi prizadevanja civilne družbe za spodbujanje medsebojnega spoštovanja in razumevanja ter nasprotovanja nestrpnosti v družinah, skupnostih, šolah in družbenih krogih;
- (w) zagotoviti je treba, da ostane spodbujanje svobode medijev prednostna naloga v potekajočih pogajanjih z Republiko Moldavijo, in prepričati moldavske oblasti, naj okrepijo in podprejo neodvisne medije, poskrbijo za nevtralnost javnih medijev in spodbujajo pluralno medijsko okolje, da se poveča preglednost procesa odločanja; moldavske oblasti je treba spodbuditi, naj zagotovijo, da vse odgovorne agencije na medijskem področju izpolnjujejo standarde EU na področju svobode in pluralnosti medijev;
- (x) Komisijo je treba spodbuditi, naj pomaga pri razvoju sektorja novih medijev in zagotovi tehnično podporo za razvoj širokopasovnega interneta v Republiko Moldaviji;
- (y) moldavske oblasti je treba spodbuditi, naj se trdneje zavežejo preglednemu upravljanju javnih financ in izboljšanju zakonodaje na področju javnega naročanja, da bi zagotovile dobro vodenje, večjo odgovornost, enak dostop za vse in pošteno konkurenco;
- (z) priznati je treba pozitiven učinek, ki so ga imeli Republiko Moldaviji v letu 2008 podeljeni avtonomni trgovinski preferenciali na izvoz države, ob tem pa izraziti obžalovanje, da so njihovo uporabo ovirali različni standardi na obeh straneh;

upoštevati je treba, da mora Republika Moldavija tudi v prihodnje spodbujati hitrejši gospodarski razvoj in evropsko povezovanje;

- (aa) poudariti je treba potrebo po preglednem poslovnem okolju in ustrezni reformi regulativne ureditve, da bi spodbudili tuje neposredne naložbe;
- (ab) v sporazumu je treba poudariti, kako pomembno je izvajanje in uresničevanje zakonodaje na področju intelektualne lastnine, ob upoštevanju sedanje razširjenosti piratstva in ponarejanja;
- (ac) nadgraditi je treba konkretne ukrepe, sprejete na podlagi protokola k sporazumu o partnerstvu in sodelovanju med EU in Republiko Moldavijo glede sodelovanja Moldavije v programih in agencijah Unije, ki se mora odražati v pridružitvenem sporazumu;
- (ad) pridružitveni sporazum mora upoštevati najstrožje okoljske standarde, pri čemer je treba med drugim upoštevati sodelovanje Republike Moldavije pri strategiji za podonavsko regijo, pozvati pa je treba tudi k posodobitvi največjih industrijskih obratov, med drugimi tistih na desnem bregu reke Dnester; še naprej je treba upoštevati pomembnost regionalnega sodelovanja na območju Črnega morja in aktivnega vključevanja Moldavije v politike EU za ta prostor, tudi v morebitno strategijo EU za Črno morje;
- (ae) zaradi pomena, ki bi ga za gospodarski razvoj imelo ponovno odprtje železniške proge med Kišinjovom in Tiraspolom, je treba preučiti, katere nadaljnje ukrepe potrebujemo za zagotovitev nemotenega pretoka blaga po državi in ali bi lahko k temu prispevala misija EUBAM;
- (af) še naprej je treba podpirati označitev celotne meje med Moldavijo in Ukrajino ter razmisliti o podaljšanju mandata misije EUBAM, ki se bo kmalu iztekel;
- (ag) zagotoviti je treba, da bodo moldavske oblasti s konkretnimi ukrepi preprečevale tihotapljenje v državi;
- (ah) spodbuditi je treba obširnejšo reformo v energetske sektorju, ki bo povečala zanesljivost oskrbe z energijo v Republiko Moldaviji, zlasti s spodbujanjem varčevanja z energijo, energetske učinkovitosti, obnovljivih virov energije, diverzifikacijo infrastrukture, sodelovanjem Republike Moldavije v regionalnih programih EU in z zmanjšanjem stroškov energije, zaradi katerih inflacija ostaja visoka;
- (ai) moldavske oblasti je treba podpreti v prizadevanjih, da bi moldavsko energetske omrežje povezale z medsebojno povezanim električnim omrežjem celinske Evrope;
- (aj) moldavske oblasti je treba spodbuditi in jim pomagati, da bodo zadostile potrebam 34,5 % prebivalstva, ki živi v popolni oziroma skrajni revščini; pomoč EU Moldaviji mora bolj odražati to dejstvo, zato bi bilo treba njene programe ustrezno preusmeriti;
- (ak) zagotoviti je treba, da bo oživitev gospodarstva vodila v ustvarjanje novih delovnih mest in da se bo Republika Moldavija še naprej približevala standardom EU na področju zaposlovanja, npr. v zvezi z nediskriminacijo, zdravjem in varnostjo na delovnem mestu;

- (al) moldavskim oblastem je treba pojasniti, da je treba sprostiti zračni promet, kar bi imelo znaten vpliv na mobilnost moldavske družbe;
  - (am) opozoriti je treba na pozitivne večdržavne pobude, sprejete v okviru vzhodnega partnerstva, zlasti na celoviti program za institucionalni razvoj in ukrepe carinskega sodelovanja;
  - (an) Republiki Moldaviji je treba priskrbeti zadostno finančno in tehnično pomoč, da bo lahko izpolnila obveznosti, ki izhajajo iz pogajanj o pridružitvenem sporazumu in njegovega izvajanja v celoti, z nadaljnjim nudenjem celovitih programov za vzpostavljanje institucij in z zagotavljanjem, da programi EU za financiranje odražajo ta cilj;
  - (ao) povečati je treba pomoč in strokovno podporo EU za organizacije civilne družbe v Republiki Moldaviji, da se jim omogoči zagotovitev notranjega nadzora in večjo odgovornost glede reform in zavez, ki jih je sprejela vlada;
  - (ap) vključiti je treba jasna merila za izvajanje pridružitvenega sporazuma in priskrbeti mehanizme za spremljanje, zlasti s pripravo rednih poročil Evropskemu parlamentu;
  - (aq) svetovalno skupino EU na visoki ravni za Republiko Moldavijo je treba povabiti, naj Evropskemu parlamentu redno poroča o svojem delu;
  - (ar) še naprej je treba spodbujati poglobljeno sodelovanje z državami vzhodnega partnerstva in med njimi ter redno obveščati Evropski parlament o napredku v zvezi s tem sodelovanjem;
  - (as) z Evropskim parlamentom se je treba posvetovati glede ureditve parlamentarnega sodelovanja;
  - (at) pogajalsko skupino EU je treba spodbuditi, da še naprej dobro sodeluje z Evropskim parlamentom in tako posreduje stalne povratne informacije o napredku v skladu s členom 218(10) Pogodbe o delovanju EU, ki določa, da je Evropski parlament nemudoma in v celoti obveščen o pogajanjih v vseh fazah postopka;
2. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo s priporočili Evropskega parlamenta posreduje Svetu, Evropski službi za zunanje delovanje, Komisiji in v vednost Republiki Moldaviji.